

Sastanak Radne skupine za izazove SHJ-a, 20. listopada/oktobra 2020.

Monitoring aktivnosti unutarnje revizije – razmjena iskustava među zemljama članicama PEMPAL-a

(a) Pozadina

1. IACOP PEMPAL-a nastavlja podržavati zemlje članice u provedbi modernih i učinkovitih sustava unutarnje revizije. Jedna od radnih skupina IACOP-a bavi se izazovima s kojima se susreću Središnje harmonizacijske jedinice (SHJ) u različitim fazama reforme.
2. Novouspostavljena Radna skupina za SHJ (RS za SHJ) održala je svoj prvi virtualni sastanak 20. listopada/oktobra 2020. u svrhu diskusije o funkciji monitoringa koji provodi SHJ te o konkretnim izazovima i prilikama u pogledu monitoringa aktivnosti unutarnje revizije (UR) u javnome sektoru¹. Sastanak je bio ograničen samo na zemlje članice PEMPAL-a i resursni tim te je ukupno prisustvovalo više 32 osoba iz 20 zemalja.

(b) Ciljevi i struktura sastanka

3. Ključni ciljevi prvog sastanka bili su:
 - predstavljanje odgovora na anketu o načinu monitoringa aktivnosti unutarnje revizije u javnome sektoru u zemljama članicama PEMPAL-a;
 - istraživanje poveznica između monitoringa funkcije UR-a koji provodi SHJ te standarda UR-a, programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja te ključnih pokazatelja učinka;
 - utvrđivanje izazova i mogućnosti koje SHJ ima u pogledu monitoringa aktivnosti UR-a u javnome sektoru te diskusija o njima.
4. Radna skupina za SHJ predstavila je odgovore 22 zemalje² na anketu o monitoringu jedinica UR-a koji provodi SHJ.
5. Anketom je istaknuta važnost monitoringa aktivnosti UR-a, koji je provelo 18 od 22 zemlje koje su dostavile svoje odgovore, a u pogledu monitoringa aktivnosti UR-a radi se o pravnom zahtjevu u 16 od tih zemalja. Polovina zemalja provodi predmetni monitoring već više od deset godina, a SHJ bio je glavni sudionik u monitoringu jedinica UR-a u većini zemalja članica PEMPAL-a. Cijelo izlaganje dostupno je na pempal.org.
6. Nakon kratke diskusije o rezultatima ankete, sastanak je podijeljen u tri podskupine kako bi se razmotrilo sljedeće:

¹ Dnevni red sastanka, uključujući sve predavače, dostupan je na https://www.pempal.org/sites/pempal/files/event/2020/Internal%20Audit%20COP%20Events/Oct20_Videoconference/files/pempal_iacop_sit_-_ia_monitoring_-_agenda_eng.pdf

² Albanija, Armenija, Austrija, Bosna i Hercegovina, Belgija, Brazil, Bugarska, Hrvatska, Češka, Gruzija, Mađarska, Kosovo, Kirgiska Republika, Moldova, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Poljska, Rumunjska, Rusija, Srbija, Nizozemska i Ukrajina.

- monitoring unutarnje revizije – zašto, tko, što, kada i kako?
 - monitoring unutarnje revizije – koje su poveznice sa standardima revizije, postupcima kontrole kvalitete i ključnim pokazateljima učinka.
 - Izazovi i mogućnosti s kojima se SHJ susreće, odnosno ima u pogledu monitoringa UR-a. Kako unaprijediti monitoring UR-a?
7. Svaka od triju podskupina na plenarnoj je sjednici podnijela izvještaj o problemima i ključnim pitanjima koja su proizašla iz interakcija. Time je predstavljen širok raspon mišljenja o monitoringu rada UR-a te općenito o ulozi i [zrelosti](#) SHJ-a.
8. Sastanak je zaključen završnim komentarima voditelja i stručnjaka IACOP-a.

(c) Glavni zaključci

9. Općenito, na prvom sastanku Radne skupine za SHJ:
- **ponovo je istaknuta potreba za organiziranjem foruma PEMPAL-a u svrhu diskusije o izazovima s kojima se suočavaju SHJ-ovi;**
 - **naglašena je relevantnost i važnost uloge SHJ-a u monitoringu aktivnosti unutarnje revizije**, uključujući: potrebu za ravnotežom kvantitativnih i kvalitativnih podataka o monitoringu i kombinacijom samoocjene i neovisne ocjene kvalitete, te koristi niza alata za tromjesečne, godišnje i periodične ocjene;
 - **utvrđeni su veliki izazovi za SHJ-ove u izvršavanju te uloge**, uključujući vještine i iskustvo osoblja SHJ-ova i potrebe da se uloga SHJ-a razvija s dodatnim učvršćenjem unutarnje revizije;
 - **ukazano je na to da postoji potreba za revidiranjem uloge SHJ-a** uz prelazak s „osnovnih aktivnosti i aktivnosti na razini politike” kao što je utvrđivanje pravnih i metodoloških okvira za učinkovitu provedbu unutarnje revizije na „operativnu ulogu”, u okviru koje SHJ djeluje više kao podučavatelj i centar izvrsnosti koji pruža potporu jedinicama UR-a na prvoj crti.
10. Pojediniosti o pitanjima o kojima se diskutiralo navedene su u Prilogu A.

(d) Sljedeći koraci

11. Tijekom sastanka postavljeno je nekoliko pitanja i iznesena su neka suprotstavljena mišljenja koja će se dodatno razraditi. Izvršni odbor nastavit će dijalog o monitoringu aktivnosti UR-a na sljedećem sastanku Radne skupine koji se planira za 2. studenoga/novembra 2020.

Prilog A: Detaljni komentari izneseni tijekom izlaganja

i. Zašto bi SHJ provodio monitoring jedinica UR-a (svrha)?

- *kako bi se osigurala neovisnost (i dostatnost) UR-a u javnom sektoru; svrha monitoringa jest utvrditi probleme i predložiti korektivne mjere radi usmjeravanja reforme*
- *kako bi se pružila osnova za podnošenje izvještaja zainteresiranim stranama o napretku reforme UR-a i podizanje svijesti o UR-u*
- *kako bi se upoznao način na koji funkcionira sustav UR-a u praksi (trenutačna razina zrelosti) i utvrdio sljedeći korak u napretku reforme*
- *kako bi se utvrdile dobre (najbolje) prakse*
- *kako bi se utvrdile slabosti i način kako ih riješiti, npr. metodološki razvoj i/ili povećanje stručnog znanja*
- *kako bi se pružila pomoć u razvoju metodologije revizije.*
- *Potrebno je uzeti u obzir da je monitoring alat kojim se poboljšava učinkovitost UR-a, a ne cilj sam po sebi.*

ii. Tko bi trebao provoditi monitoring UR-a (ključni dionici)?

- *U kratkoročnom do srednjoročnom razdoblju to bi trebao biti SHJ ili slično uspostavljeno tijelo središnje razine vlasti s funkcijom razvoja metodologije revizije, pregleda provedbe standarda te utvrđivanja i promicanja najbolje prakse.*
- *U dugoročnom razdoblju određene uloge nadzora monitoringa koji provodi SHJ mogla bi preuzeti revizijska komisija.*
- *Međutim, SHJ vjerojatno će i dalje imati ključnu ulogu u monitoringu jedinica UR-a u decentraliziranom sustavu UR-a.*
- *SHJ-ovi trebali bi imati povoljan položaj u okviru središnje razine vlasti (obično u Ministarstvu financija) s nadležnošću kojom se osigurava provedba učinkovitog monitoringa.*
- *Unutarnji revizori iz jedinica UR-a isto bi tako trebali biti uključeni, uzimajući u obzir sukob interesa.*

iii. Nad čime bi se trebao provoditi monitoring (opseg)?

- *Kad je riječ o subjektima, opseg bi trebao uključivati sve decentralizirane jedinice UR-a središnje razine vlasti te bi mogao uključivati UR i na podnacionalnoj razini.*
- *Područja monitoringa trebala bi uključivati sljedeće:*
 - *Rad koji je obavila unutarnja revizija uključuje:*
 - *planirane i stvarne revizorske i savjetodavne zadatke;*

- *donesene, dogovorene i provedene preporuke;*
- *dužinu i prosječni trošak revizorskih zadataka;*
- *metodologiju koja se upotrebljava pri provedbi revizije;*
- *revizorsku dokumentaciju i izvještavanje o rezultatima.*
- *Vanjski monitoring koji provode SHJ-ovi može pružiti dodatno osiguranje kvalitete rada UR-a.*

iv. Kako bi se monitoring trebao provoditi?

- *upitnicima za voditelje jedinica UR-a:*
 - *SHJ trebao bi razviti kvantitativne i kvalitativne KPI-jeve radi monitoringa učinka jedinica UR-a*
 - *svake bi se godine trebali prikupljati podaci o ključnim pokazateljima učinka kako bi se pratio napredak tijekom vremena*
- *anketama za zainteresirane strane radi mjerenja njihova zadovoljstva*
- *pregledima na licu mjesta*
- *izvještajima unutarnje samoocjene i vanjske potvrde – rezultat bi trebao biti obavještavanje ministra financija/vlade da poštujemo standarde.*
- *Potrebno je uzeti u obzir da su kvantitativni podaci (npr. broj revizija) od iznimne važnosti, ali da bi se trebao nastojati obuhvatiti velik broj kvalitativnih mjera koristeći se povratnim informacijama dobivenima od revidiranih subjekata.*

v. Koliko često bi se monitoring trebao provoditi?

- *najmanje jednom godišnje trebale bi se provoditi ankete radi prikupljanja podataka za izradu godišnjeg izvještaja SHJ-a o učinkovitosti UR-a*
- *periodični pregledi na licu mjesta (jednom svake tri godine ili čak svakih pet godina, u skladu sa standardima monitoringa SHJ-a)*
 - *SHJ-ovi trebali bi nastojati pregledavati samo dio jedinica UR-a svake godine radi nadopune rezultata godišnjih anketa*
 - *SHJ-ovi mogu provoditi preglede na licu mjesta i kao odgovor na pritužbe revidiranih subjekata*
- *kad je riječ o pregledima kvalitete:*
 - *samoocjena UR-a trebala bi se provoditi svake godine*
 - *neovisna ocjena trebala bi se provoditi svakih četiri ili pet godina.*

vi. Koji su glavni izazovi?

- *potreba za poboljšanjem kapaciteta SHJ-a u pogledu broja i vještina članova osoblja te dostupnih informatičkih alata za podršku; SHJ-ovima potrebni su pravi stručnjaci koji su upoznati s teorijom i s praksom*

- **potreba za kombinacijom općih anketa i monitoringa na licu mjesta** kako bi se omogućila detaljnija analiza i stvorila jasnija slika o stvarnom stanju
- **znatna i stalna promjena** vanjskog političkog okruženja, politika i praksi te zapošljavanja u okviru SHJ-ova i jedinica UR-a
- **potreba za boljim metodološkim smjernicama** za SHJ-ove o monitoringu aktivnosti UR-a u pogledu zrelosti SHJ-a
- **poteškoće pri izradi podataka o kvaliteti aktivnosti UR-a**, zadovoljstvu klijenata kako bi se uravnotežili dostupni kvantitativni podaci.

vii. Koje su mogućnosti za poboljšanje?

- **upotreba podataka o monitoringu** kako bi se **podigla svijest o potrebama jedinica UR-a** u parlamentu i kod ministara
- **smanjenje količine informacija koje prikupljaju SHJ-ovi** na one informacije koje su stvarno potrebne i koje će se upotrebljavati; **smanjenje birokratskih postupaka**
- **promicanje koristi redovne samoocjene aktivnosti UR-a** primjenom periodične vanjske validacije
- **bolje razumijevanje povezanosti i razlika između ocjene kvalitete i vanjskog monitoringa**
- **razvoj modela zrelosti za SHJ-ove** kojim se razjašnjava uloga i svrha SHJ-a sa sazrijevanjem funkcije UR-a u svakoj zemlji.